FIȘĂ DE LUCRU - BASMUL

Prof. Neacșu Mariana Camelia

Liceul Tehnologic ”Petre S. Aurelian”, Slatina

Citeşte cu atenţie textul, apoi răspunde cerinţelor de mai jos:

„Amu cică era odată într-o ţară un crai, care avea trei feciori. Şi craiul acela mai avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă ţară, mai depărtată. Şi împăratul, fratele craiului, se numea Verde-împărat; şi împăratul Verde nu avea feciori, ci numai fete. Mulţi ani trecură la mijloc de când aceşti fraţi nu mai avură prilej a se întâlni amândoi. Iară verii, adică feciorii craiului şi fetele împăratului, nu se văzuse niciodată de când erau ei. Dar ia să nu ne depărtăm cu vorba şi să încep a depăna firul poveştii.

Amu cică împăratul acela, aproape de bătrâneţe, căzând la zăcare, a scris către frăţine-său craiului, să-i trimită grabnic pe cel mai vrednic dintre nepoţi, ca să-l lase împărat în locul său după moartea sa. Craiul, primind cartea, îndată chemă tustrei feciorii înaintea sa şi le zise:

— Iaca ce-mi scrie frate-meu şi moşul vostru. Care dintre voi se simte destoinic a împărăţi peste o ţară aşa de mare şi bogată, ca aceea, are voie din partea mea să se ducă, ca să împlinească voinţa cea mai de pe urmă a moşului vostru.

Atunci feciorul cel mai mare ia îndrăzneală şi zice:

— Tată, eu cred că mie mi se cuvine această cinste, pentru că sunt cel mai mare dintre fraţi; de aceea te rog să-mi dai bani de cheltuială, straie de primeneală, arme şi cal de călărie, ca să şi pornesc, fără zăbavă……

— Pân-aici, Spânule! Şi odată mi ţi-l înşfacă cu dinţii de cap, zboară cu dânsul în înaltul cerului, şi apoi, dându-i drumul de-acolo, se face Spânul până jos praf şi pulbere. Iară fata împăratului Roş, în vălmăşagul acesta, repede pune capul lui Harap-Alb la loc, îl înconjură de trei ori cu cele trei smicele de măr dulce, toarnă apă moartă, să stea sângele şi să se prindă pielea, apoi îl stropeşte cu apă vie, şi atunci Harap-Alb îndată învie şi, ştergându-se cu mâna pe la ochi, zice suspinând:

— Ei, da' din greu mai adormisem!

— Dormeai tu mult şi bine, Harap-Alb, de nu eram eu, zise fata împăratului Roş, sărutându-l cu drag şi dându-i iar paloşul în stăpânire.

Ş-apoi fost-au fost poftiţi la nuntă: Crăiasa furnicilor, Crăiasa albinelor şi Crăiasa zânelor, minunea minunilor din ostrovul florilor!

Şi mai fost-au poftiţi încă: crai, crăiese şi-mpăraţi, oameni în seamă băgaţi, ş-un păcat de povestar, fără bani în buzunar. Veselie mare între toţi era, chiar şi sărăcimea ospăta şi bea!
Şi a ţinut veselia ani întregi, şi acum mai ţine încă; cine se duce acolo bea şi mănâncă. Iar pe la noi, cine are bani bea şi mănâncă, iară cine nu, se uită şi rabdă."

(Ion Creangă , *Povestea lui Harap-Alb)*

1. Scrie sinonime pentru sensul din text al cuvintelor subliniate.
2. Transcrie patru expresii populare.
3. Construişte două enunţuri în care să ilustrezi sensurile diferite ale verbului *a depăna.*
4. Explică rolul cratimei în structura *Harap-Alb.*
5. Transcrie două mărci ale adresării prezente în fragmentul dat.
6. Explică relaţiile dintre personajele prezente în text.
7. Definiţi incipitul şi finalul şi argumentaţi modalităţile de realizare din textul de mai sus prin formule narative tipice.
8. Identificaţi patru trăsături ale genului epic în text.
9. Identifică două motive literare prezente în text.
10. Identificaţi 4 trăsături ale basmului cult în text.
11. Explicaţi titlul basmului.
12. Definiţi oralitatea şi umorul la Creangă şi prezentaţi câte trei modalităţi de realizare a acestora.
13. Perspectiva narativă, focalizarea, tipul de narator, autorul textului, tipuri de personaje prezente în text.
14. Scrie un eseu de 2 - 3 pagini (600-900 cuvinte, despre relatiile dintre doua personaje din basmul cult *Povestea lui Harap-Alb,* Ion Creangă.a
    În elaborarea eseului, vei avea în vedere urmatoarele:

a. prezentarea a patru elemente ale textului narativ semnificative pentru realizarea personajelor alese (de exemplu: tema, perspectiva narativa, actiune, conflict, relatii spatiale si temporale, constructia subiectului, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
b. evidentierea situatiei initiale a celor doua personaje, din perspectiva tipologiei în care se încadreaza, a statutului lor psihologic, moral etc;

c. relevarea trasaturilor celor doua personaje, semnificative pentru ilustrarea relatiilor, prin raportare la doua episoade / secvente narative ale basmului ales;- exprimarea unei opinii argumentate despre relatiile dintre cele doua personaje, din perspectiva situatiei finale / a deznodamântului